

LUNDS UNIVERSITET

Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE

Höstterminen 2012

Lärarytbildningen i musik

Andreas Wiberg

Förebilda och utveckla teknik i gitarrundervisningen - strategier och förhållningssätt

*En kvalitativ intervjustudie med fyra
gitarrpedagoger från gymnasiets estetiska program*

Handledare: Lia Lonnert

Abstract

The purpose of this study is to investigate guitar teachers selection of strategies and approaches to developing and teaching guitar technique in the guitar courses at upper secondary school. The investigation was based on the electric guitar teaching at the Swedish upper secondary aesthetic music program. As a theoretical background, literature and previous research related to various aspects of teaching strategies was chosen. The study is based upon qualitative research as method, where interviews were used for data collection. Four guitar teachers from different musical aesthetic programs participated in the study. The results show that the guitar teachers encounter a wide variety of genres and techniques in their teaching, which means that they sometimes need to choose different strategies to meet the students needs. The study also shows that the guitar teachers use different strategies to develop the technique skills of the student, and in their teaching of guitar technique have a sensitivity to the artistic aspect of the subject by giving students several options of techniques. The results of the study are discussed from the theoretical background and previous research.

Title: Teaching and developing technique in guitar teaching – strategies and approaches. A qualitative interview study with four guitarteachers at the upper secondary aesthetic music program of Sweden.

Keywords: Guitar teaching, electric guitar, guitar technique, teaching strategies, upper secondary school, youtube.

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka gitarrlärares val av strategier samt förhållningsätt till att utveckla och förebilda gitarrteknik i gitarrämnet på gymnasiet. Undersökningen har sin utgångspunkt i elgitarrundervisningen på det svenska gymnasiets estetiska program med inriktning musik. Som teoretisk bakgrund finns tidigare forskning, relaterad till olika aspekter av förebildandet som behandlas i studien. Studien bygger på en kvalitativ forskningsmetod, där intervju har använts för datainsamling. Fyra gitarrpedagoger verksamma på olika musikestetiska program deltog i studien. Resultatet visar att dessa gitarrlärare i sitt förebildande möter en stor variation av genrer och tekniker, vilket innebär att gitarrlärarna ibland behöver välja olika strategier för att möta upp elevens önskemål. Studien visar även att gitarrlärarna använder olika strategier för att utveckla de speltekniska färdigheterna hos eleven, samt förebildar teknik med en lyhördhet inför den konstnärliga aspekten av ämnet genom att ge eleven flera alternativ på speltekniska lösningar. Studiens resultat diskuteras utifrån uppsatsens teoretiska bakgrund och tidigare forskning.

Sökord: Gitarrundervisning, elgitarr, gitarrteknik, undervisningsstrategier, estetiska programmet, youtube.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
1. Inledning	6
2. Syfte	7
3. Bakgrund.....	8
3.1 Estetiska program och ämnet gitarr	8
3.2 Litteratur och tidigare forskning	9
4. Metod.....	11
4.1 Metodologiska överväganden	11
4.2 Genomförandet av intervjustudien.....	11
4.2.1 Valet av informanter.....	11
4.2.2 Förberedelser och genomförande	12
4.2.3 Bearbetning och kategorisering av data	12
4.3 Etiska överväganden	13
4.4 Studiens omfattning av gitarrtyper och tekniker.....	13
5. Resultat.....	14
5.1 Informanterna	14
5.2 Förebilda teknik.....	14
5.2.1 Progression	15
5.2.2 Teknikövningar, rena eller dolda?.....	16
5.2.3 Tillvägagångssätt i förebildandet	17
5.2.4 Teknik och det egna uttrycket	19
5.2.5 Instrumentaltekniska och ergonomiska aspekter.....	20
5.2.6 Youtube som verktyg i förebildandet.....	21
5.2.7 Förebildande i ovana genrer	22
5.2.8 Ett utforskande tillsammans med eleven.....	23
6. Resultatdiskussion.....	24
6.1 Att genom förebildande utveckla elevens uttryck	24
6.2 Alternativa strategier i förebildandet	24

6.2.1 Youtube som verktyg	25
6.2.2 Gemensamt utforskande	25
6.3 Ett bejakande av tekniken, en del av uppdraget.....	26
6.4 Studiens konsekvenser för den egna lärarrollen	27
6.5 Vidare forskning.....	27
Referenser.....	28

1. Inledning

Inför valet av ämne till detta arbete funderade jag över vad jag själv tycker är svårt med att undervisa i gitarrämnet. Jag upplever att gitarrämnet i allra högsta grad är ett konstnärligt ämne där det egna uttrycket bör ligga i fokus. Att besitta en god teknik i detta sammanhang är kanske inte ett självändamål i sig, men det går inte att bortse från det faktum att för att kunna nå ut och uttrycka något krävs ett visst mått av tekniska färdigheter. Utifrån mina egna erfarenheter av gitarrundervisning upplever jag att en stor del av uppdraget just handlar om att bejaka elevens tekniska nivå. Detta kan innebära att hjälpa eleven igenom eventuella hinder och ge eleven de direktiv som avser att förbättra och förenkla det tekniska utförandet. För att kunna göra detta krävs det att man som lärare har en medvetenhet om det rådande tekniska problemet, samt förmågan att kunna förklara detta för eleven på ett fördelaktigt sätt som gynnar elevens utveckling. I detta skede ställs man inför att förebilda och helt enkelt visa upp tekniska tillvägagångssätt för eleven. Detta upplever jag vara en svår och ansvarfull uppgift för mig som lärare, att förebilda och utveckla tekniska färdigheter, och i dessa moment samtidigt ha elevens konstnärliga uttryck i beaktande.

Gitarrundervisningen på gymnasiet har alltid känts fascinerande när man diskuterar dessa frågor, eftersom man på gymnasiet möter en så stor variation av elever med olika stilar, genrer, spelsätt, olika nivåer, olika grad av utvecklad teknik. I denna miljö måste man som lärare anpassa sig och vara flexibel i sitt förebildande. Under de korta praktiksessioner jag genomfört under min utbildningstid på Musikhögskolan i Malmö har jag haft svårt att skapa mig en uppfattning om vad undervisningen har fått för effekt i ett längre perspektiv. Inför denna studie har jag därför valt att intervjua några gitarrpedagoger med stor erfarenhet av gitarrundervisning på gymnasienivå, och höra vad de har för tankar och förhållningsätt till valt problemområde.

2. Syfte

Att inom ramen för gitarrundervisning på gymnasiet undersöka hur gitarrlärare förhåller sig till, samt går tillväga för att utveckla och förebilda i teknik i gitarrämnet. Den gitarrundervisningskontext jag undersöker, är den med utgångspunkt från elgitarrundervisning där även vissa inslag av akustiskt gitarrspel kan förekomma. Syftet är att belysa, medvetandegöra, samt diskutera svårigheterna inom valt område. För att kunna redovisa resultaten har jag valt att utgå ifrån dessa forskningsfrågor:

Vilka strategier använder dessa gitarrpedagoger när de förebildar teknik?

Hur kan man som gitarrlärare i gitarrämnet på gymnasiet anpassa sig till undervisningssituationen när det kommer till att förebilda i teknik?

3. Bakgrund

I detta kapitel redogör jag för gymnasiets estetiska program med inriktning musik. Jag redogör även för kursplanerna i gitarrämnet, samt innehållet i dessa som berör mitt problemområde. Vidare redovisar jag studiens teoretiska bakgrund med tillhörande litteratur och tidigare forskning.

3.1 Estetiska program och ämnet gitarr

Denna studie omfattar gitarrlärare som undervisar på estetiska program med inriktning musik. Estetiska programmet med inriktning musik är en gymnasial utbildning som ger eleven kunskaper i musik från olika tider och kulturer samt utvecklar elevernas musikutövande, konstnärliga skapande och förmåga att uppleva och tolka musik (Skolverket, 2011 a). Programmet vill genom individuell anpassning ge eleven möjlighet till grundläggande studier i musik, samt studier i syfte att nå vidare till postgymnasiala utbildningar. Programinriktningen har därav en studieförberedande och yrkesorienterad karaktär (Studentum AB, n.d. a).

I Sverige år 2012, finns det 209 gymnasieskolor med estetiska program inriktning musik (Studentum AB, n.d. b). År 2011 trädde en ny läroplan (Skolverket, 2011 a) för gymnasiet i kraft med tillhörande kursplaner (Skolverket, 2011 b), vilket således innebär att de elever som går sitt första och andra år på gymnasiet läser efter dessa. De elever som går i trean läser fortfarande efter den gamla läroplanen (Skolverket, 1994), med tillhörande kursplaner (Skolverket, 2000).

Eftersom informanterna i denna studie undervisar gymnasieettor och tvåor efter den nya kursplanen, och gymnasietreor efter den gamla, vill jag redogöra för innehållet i dem båda som rör min studie. I både den gamla och den nya läroplanen finns ingen specifik kursplan för varje enskilt instrument, istället har en övergripande kursplan utformats som ska täcka in alla förekommande instrumentkurser, gitarrkursen inkluderad. I den nya läroplanen (Skolverket, 2011 a) heter denna kursen *Instrument eller Sång* och är indelad i tre godkändnivåer. Varje godkändnivå har en betygsskala med 5 steg, där högsta betyg är A, sedan följer B, C, D, och till sist E. I den gamla läroplanen (Skolverket, 1994) heter kursen *Instrument/Sång* och är även den uppdelad i nivå 1, 2 och 3, men till skillnad från den nya kursplanen är varje godkändnivå istället indelad i tre steg, godkänd (G), väl godkänd (VG) och mycket väl godkänd (MVG). Eftersom denna studie riktar stort fokus på tekniken i gitarrämnet, redogör jag kort för beskrivning av denna i de olika kursplanerna. Undervisning i den nya kursplanen

(Skolverket, 2011 b) ska behandla följande gällande spelteknik; Instrument eller sång nivå 1, grundläggande instrumental spelteknik. Nivå 2, fördjupad instrumental spelteknik. Nivå 3, avancerad instrumental spelteknik. För att ge läsaren en närmare inblick i vad gitarrläraren har att utgå ifrån när det gäller teknik, ger jag ett litet exempel från nivå 1. För betyget A i nivå 1 ska eleven uppnå följande; ”eleven utarbetar egna strategier, upptäcker och analyserar speltekniska områden i sitt eget övande som behöver särskild uppmärksamhet och arbetar såväl efter lärarens instruktioner i sitt eget övande som med egna övningar” (Skolverket, 2011 b, s. 15). Vidare upp i betygskalan formuleras kunskapskraven nivåmässigt för varje enskilt betyg för att slutligen i betyget A nivå 3 formuleras, ”Eleven prövar olika musikaliska uttryck med gott resultat, och i sitt musicerande anpassar eleven sin spel- eller sångteknik till dem och till olikartade musikaliska situationer” (Skolverket, 2011 b, s. 19).

I den gamla kursplanen (Skolverket, 2000) står det för nivå 1 inget formulerat om det rent speltekniska, vare sig övergripande eller på någon av de tre betygstegen. Men däremot uttrycks det att eleven ska kunna musicera på en grundläggande nivå (Skolverket, 2000). I de övergripande kursmålen för nivå 2 står det att eleven ska ha vidareutvecklat förmågan till in-studering och teknisk träning, för betyget G musicera med viss teknisk färdighet, för VG musicera med god teknik, och för MVG musicera med en för nivån avancerad teknik. I de övergripande kursmålen för nivå 3 står det inget formulerat angående teknik, utan mer om att stimulera till eget uttryck, samt fördjupa kunskaper om instrumentets möjligheter till eget skapande. Däremot på sista betygsteget MVG i nivå 3, ska eleven musicera med en avancerad teknik, samt ha förmågan att analysera tekniska och musikaliska problem (Skolverket, 2000).

3.2 Litteratur och tidigare forskning

Då denna studie inriktar sig på pedagogernas tillvägagångssätt i förebildandet, har jag valt litteratur och tidigare forskning som berör instrumentalpedagogiska strategier och förhållningsätt utifrån olika aspekter av förebildandet.

I C-uppsatsen *Att spela musik* har Göransson & Wirzén (2008) utifrån teori och kvalitativ intervjuemetod undersökt hur instrumentallärare på olika stadier, bl.a. en gitarrpedagog från ett estetiskt program, ser på och definierar det egna uttrycket i relation till den tekniska färdigheten på sitt instrument som en del av instrumentalundervisningen. Genom tolkningen av intervjuerna och teori visade studien att den tekniska färdigheten är en grundförutsättning för frihet i det egna uttrycket, men samtidigt att det slutliga värdet ligger i det egna uttrycket (Göransson & Wirzén, 2008). De anser att deras studie har betydelse för läraryrket genom att

medvetandegörandet av dessa begrepp kan främja en mer nyanserad instrumentalpedagogik till hjälp för skolans uppdrag att låta varje elev finna sitt eget uttryck.

Angående lärarens strategier i förebildandet av gitarrteknik kommer Holmberg (2007) i sin C-uppsats *Virtuellt musikaliskt lärande – Hur en gitarrlektion fungerar över nätet* in på hur virtuella gitarrlektioner kan vara till hjälp i undervisningen. Holmberg har genom aktionsforskning och kvalitativ intervjumetod med sina elever, undersökt gitarrhemsidor med tillhörande lektioner. Syftet var att ta reda på hur de intervjuade eleverna ställde sig till att ha gitarrlektioner över nätet. Resultatet av studien visade hur kontakten mellan lärare och elev är viktigt för elevens utveckling och motivation, men även hur det går att se dessa virtuella gitarrlektioner som ett komplement till traditionella gitarrlektioner. (Holmberg, 2007)

Då denna studie undersöker undervisningen på gymnasiet, har jag även valt tidigare forskning som har anknytning till lärares och elevers situation i denna kontext. I Nybergs (2011) licentiatuppsats *Man kan aldrig kunna allt om musik – det känns verkligen för stort*, har Nyberg utifrån en pragmatisk forskningsansats genom intervjuer undersökt hur elever på gymnasiet begreppsliggör det musikaliska lärandet. Syftet med studien var att hitta och belysa vägar till elevers musikaliska lärande samt medvetandegöra hur elever uppfattar möjligheten att använda sina lärandestrukturer över ämnesgränserna (Nyberg, 2011). I uppsatsens bakgrundskapitel berörs hur lärare på gymnasiet på olika sättet påverkas av undervisningskontexten när de undervisar. Där beskrivs det hur gymnasielärare ofta hamnar i en teknikfixering när de undervisar.

Boken *Att finna balanser* av Lars-Åke Kernell (2002) behandlar i ett kapitel olika sätt att betrakta eleven på. Han menar att man i undervisningen kan välja att gå från att se på eleven till att se med eleven. Konceptet att se med eleven relaterar han till den fenomenografiska didaktikens förhållningsätt som intresserar sig för hur olika fenomen i världen betraktas av olika människor (Kernell, 2002). Han använder detta perspektiv när han skriver om hur lärarens insyn i hur eleven tänker kan vara av stor vikt för hur man som lärare lyckas vidareutveckla elevens tankar. Därmed menar han att man som lärare kan vinna på att bli elevens medsökare (Kernell, 2002).

4. Metod

I denna del redogör jag för mitt val av metod samt hur jag genomfört studien. Vidare redogör jag för de etiska överväganden jag vidtog under studien, och slutligen studiens omfattning av gitarrtekniker och gitarrtyper.

4.1 Metodologiska överväganden

Eftersom denna studies syfte är att få en djupare inblick i samt skapa sig en förståelse av informanternas upplevelser kring arbetssätt och förhållningsätt inom valt problemområde, föll valet på kvalitativ metod, med intervjuer för datainsamling. Samtal ger en inblick i andras livsvärld, vilket låg i studiens intresse, ”Genom samtal lär vi känna andra människor, vi får kunskap om deras erfarenheter, känslor, attityder och den värld de lever i” (Kvale & Brinkman, 2009 s. 15). Valet av metod övervägs utifrån hur forskaren väljer att generera, bearbeta och analysera informationen som samlats in (Patel & Davidsson, 2003). Om problemet handlar om att tolka och förstå människors upplevelser så bör man använda verbala analysmetoder inriktade på ”mjuka data” (Patel & Davidsson, 2003). Då denna studie ej är av kvantitativ karaktär med inriktning på data som kan mätas med siffror, föreföll sig valet av kvalitativ metod som passande för studiens ändamål.

4.2 Genomförandet av intervjustudien

Under denna rubrik redogör jag för hur jag genomförde intervjustudien. Jag berättar om mina överväganden kring urvalet av informanter samt mina förberedelser och själva genomförandet av intervjuerna. Jag förklarar även hur jag bearbetade och kategoriserade min insamlade data.

4.2.1 Valet av informanter

Eftersom studien omfattar gitarrundervisningen på gymnasiet var ett av kriterierna att informanterna skulle jobba som gitarrlärare på gymnasiet vid tidpunkten för intervjun. Ett annat kriterium var att informanterna skulle ha mer än tre års erfarenhet av att undervisa i gitarrämnet på gymnasiet. Dels för att dessa pedagoger då har fått se resultatet av sin undervisning hos elever som gått igenom hela gitarrkursen, data som kan vara av intresse i studien, men även av det skälet att pedagogerna i fråga har hunnit skapa sig erfarenhet av att undervisa i gitarr-

ämnet. Att alla informanterna hade erfarenhet av både den gamla och nya kursplanen samt övergången mellan dessa, var även detta något jag fann intressant för studien.

Ett ytterligare krav var att informanterna skulle ha någon form av gitarrpedagogexamen från musikhögskolestudier, detta för att kunna relatera studien till min egen gitarrpedagogutbildning. Jag valde av praktiska skäl att göra mitt urval utifrån gymnasium i min närregion i södra Sverige. Min förhoppning inför valet av informanter var att hitta gitarrlärare av båda könen. Eftersom jag inte fann detta i min närregion blev det endast manliga informanter som deltog.

4.2.2 Förberedelser och genomförande

Informanterna blev kontaktade och fick förfrågan om att delta i studien via telefonsamtal. Då blev de även muntligt informerade om vad studien handlade om. Detta för att informanten i fråga skulle kunna skapa sig en uppfattning om det problemområde som skulle beröras samt ges möjligheten att fundera kring det valda ämnet inför intervjutillfället. Med hjälp av en övergripande forskningsfråga utarbetade jag en rad intervjufrågor med olika aspekter/ingångar på det valda ämnet, detta för att få uttömmande svar kring ämnesområdet. Intervjuerna ägde rum på olika platser, två stycken på informanternas respektive gymnasieskolor, en intervju genomfördes i hemmet hos informanten, en intervju genomfördes i en av musikhögskolans lokaler. Intervjuerna utfördes med en låg grad av strukturering där frågornas ordning kunde variera utifrån informanternas svar. Detta för att det under intervjuerna ibland uppstod dialoger, där de förberedda intervjufrågorna användes som ett sätt att varsamt styra samtalet vidare när det behövdes. Intervjufrågornas formulering kunde således variera utifrån situationen, likaså följdfrågorna som formulerades olika utifrån informanternas svar. De fyra intervjuerna pågick under trettiofyra till femtiosex minuter, de avslutades inte förrän alla intervjufrågor hade berörts. Intervjuerna spelades in med intervjupersonernas tillstånd. Inspelningsapparaturen var en Zoom Q3HD Handy Recorder.

4.2.3 Bearbetning och kategorisering av data

I första fasens bearbetning av data transkriberades intervjuerna i sin helhet. I nästa fas lästes intervjuerna igenom flertalet gånger med utrymme för anteckningar, markerande av citat, samt synliggörande av eventuella teman i texten med anknytning till det valda problemområdet. I nästa skede sorterades markerade citat med medföljande anteckningar in i kategorier, där valet av kategorier utgjordes av de teman som fanns att urskönja i texten. Därefter gjordes

en sammanfattning av resultaten och ett selektivt urval av citat för varje kategori för att ligga som underlag för resultatdelen.

4.3 Etiska överväganden

Eftersom en intervjustudie är beroende av den sociala relationen mellan intervjuaren och intervjupersonen, finns det många etiska frågor att ta hänsyn till. Den sociala relationen i sammanhanget bygger på intervjuarens förmåga att få intervjupersonen att känna sig trygg i att dela med sig av sina privata händelser, i vetskap om att de blir registrerade och i ett senare skede offentliggörs (Kvale & Brinkman, 2007). Inför redovisningen av mina resultat gjorde jag ett etiskt övervägande om att hålla informanterna anonyma i denna studie. Vidare gav jag dem möjligheten att läsa igenom resultatdelen innan arbetet gått till tryck.

4.4 Studiens omfattning av gitarrtyper och tekniker

Undervisningskontexten jag undersöker har sin centrala utgångspunkt i undervisning på elgitarr, men innehar även inslag av akustiskt gitarrspel på både nylonsträngad och stålsträngad akustisk gitarr. Då gitarrkursen på gymnasiet ofta innehåller olika moment, valde jag att under intervjuerna inte göra en tydlig avgränsning gällande specifika gitarrtyper eller specifika gitarrtekniker, detta för att inte begränsa svaren. Detta övervägande grundar sig i min uppfattning om att det finns en enorm variationsrikedom av tekniska skillnader inom olika gitarrtekniker, som kan experimenteras med, samt appliceras och användas inom olika stilar. Dessa omständigheter fann jag intressanta inför studien eftersom lärarens val av strategier och förhållningsätt formas därefter. Jag vill förtydliga att denna studie ej utgår från en undervisningskontext med fokus på klassisk gitarr.

5. Resultat

I denna del ger jag en kort presentation av informanterna, vilket senare följs av resultaten från intervjustudien.

5.1 Informanterna

Eftersom informanterna är anonyma i denna studie, har jag valt att kalla dem P1, P2, P3 och P4. P står för pedagog.

P1 är utbildad på Musikhögskolan i Malmö där han gick IE, instrumental & ensemble pedagog linjen med klassisk gitarr som huvudinstrument. Han har vid tillfället för intervjun jobbat i 14 år som gitarrlärare på gymnasiet.

P2 är utbildad på Musikhögskolan i Malmö där han gick pedagoglinjen på klassisk gitarr, men gick även två av åren parallellt på musikhögskolans improvisationspedagogprogram, med elgitarr som huvudinstrument. Vid intervjutillfället har han jobbat tjugosju år som gitarrlärare på gymnasiet.

P3 är utbildad på Musikhögskolan i Malmö där han gick IE på jazzinriktningen, med elgitarr som huvudinstrument. Han har vid tillfället för intervjun jobbat i sex år som gitarrlärare på gymnasiet.

P4 är utbildad på Musikhögskolan i Malmö där han gick IE på rockinriktningen, med elgitarr som huvudinstrument. Han har vid tillfället för intervjun jobbat i tretton år som gitarrlärare på gymnasiet.

5.2 Förebilda teknik

I denna del redovisas resultaten utifrån ett antal kategorier som belyser olika delar av förebildandet. Innehållet består av pedagogernas strategier och förhållningsätt gällande; progressionen i elevens teknik, tillämpning av teknikövningar, tillvägagångssätt i förebildandet, det konstnärliga uttrycket, instrumentaltekniska och ergonomiska aspekter, youtube som verktyg i förebildandet, förebildande i ovana genrer, samt utforskandet tillsammans med eleven.

5.2.1 Progression

Gällande pedagogernas förhållningsätt till progressionen i elevens teknik, beskriver pedagogerna hur de upplever att denna ofta höra ihop med elevens ambitionsnivå och utvecklingskurva, vilket resulterar i att upplägget av progressionen blir väldigt anpassad för varje elev. ”progressionen är ju svår där den... den är ju väldigt individuell också tycker jag... alla har sin egen utvecklingskurva på nått vis... man får välja vad man jobbar med lite, utefter det, och inte köra samma progression med alla” (P1). P4 berättar hur han upplever att det underlättar att följa upp progressionen om eleven övar mellan lektionerna, ”då kommer man ju längre och längre och längre hela tiden, då kan man lägga på grejer” (P4). Han berättar även att han brukar välja material utifrån de områden där han upplever att eleven har tekniska svårigheter, ”man kanske upptäcker att en elev efter ett tag har problem med en viss, grej... och då väljer man material som... ska stötta upp på just det området va” (P4). Samtidigt har han alltid en dialog med eleven om vart denne befinner sig betygsmässigt i förhållande till styrdokument, för att eleven ska ha en chans att påverka sitt betyg i kursen.

P2 uttrycker att det i vissa fall känns befogat att vänta med att lyfta fram och arbeta med tekniska detaljer när fokuset ligger på andra moment i gitarrspelet.

för mig är mycket en grej i sänder... alltså att man inte säger två saker samtidigt... det blir... iallafall för mig... för mycket va... att... fokusera på en grej... och det kan vara att dom spelar plektrum liksom lite hur som helst eller dom spelar med fingrar eller vad som helst... det bryr jag mig inte om då... så att... det tar jag efter vart så att säga. (P2)

Då det speltekniska i vissa moment kan vara av mindre betydelse, påpekar P2 att han ändå i dessa lägen kan överväga att ingripa om det rör sig om något fundamentalt tekniskt hinder som begränsar eleven i spelet.

Både P3 och P1 berättar hur det ibland i det långa loppet har sett konsekvenser av att vara för passiv i att reda ut bristande teknik av begränsande karaktär hos eleven på ett tidigt stadium. P1 uttrycker följande: ”sen är det... är det lätt ibland att... att inte vara helt uppmärksam på tekniska detaljer”...” man upptäcker att... oj... det där skulle vi ha tagit redan innan”. Denna bristande uppmärksamhet menar P1 och P3 kan få konsekvenser för progressionen i elevens teknik.

5.2.2 Teknikövningar, rena eller dolda?

För P3 utgör rena teknikövningar en del av innehållet i undervisningen. Han tillämpar teknikövningarna i ett tidigt stadium oavsett elev, då dessa övningar ingår i ett häfte med samlade moment som ska genomföras för betyget godkänd.

men tekniskt där så i det här häftet så finns det teknikövningar... som jag har skrivit upp till och med vilket metronomtal jag vill att dom ska göra det på liksom... och det finns playalong och backingtracks och sånt där då jag spelar övningar. (P3)

Han brukar presentera teknikövningarna för eleven genom att göra olika jämförelser. En vanligt förekommande är den mellan höjdhopp och gitarrspel, då han menar att en höjdhoppare förutom att hoppa höjd även måste träna fysik med fokus på vissa muskelgrupper för att förbättra sin hoppning. Sedan ställer han detta i jämförelse med att man som gitarrist behöver bryta ner musikaliska moment i mindre beståndsdelar och träna dessa separat, för att lättare kunna ta sig an musik.

Så jag brukar presentera det så... så att dom också ska se att... okej nu övar vi det här extremt lilla momentet... men det är ju ändå en del i helheten... för annars så kan det bli att dom... tycker det känns så här långt bort att sitta och spela... kromatisk alternate picking övning så... vafan är det här liksom dom fattar ju ingenting... dom tycker det låter dåligt... lite tråkigt... dom har aldrig hört det liksom. (P3)

P3 upplever att dessa jämförelser ofta hjälper eleven att enklare förstå syftet med teknikövningarna och kunna sätta dem i ett större sammanhang.

P1 berättar att han utifrån elevens motivationsnivå brukar pendla mellan ”detalj och mängdträning”. Detta innebär att han ibland stannar och jobbar på detaljnivå i vissa moment där eleven har en svaghet rent tekniskt. Denna metod tillämpar P1 för att komma till bukt med de tekniska detaljer han upplever utgöra en svaghet i elevens teknik. P1 uttrycker följande: ”det här tekniska momentet som nu... den här tröskeln du har kommit över kommer du ha nytta av i allt annat du spelar också... så att... så att man inte jobbar på mängd, och slarvar över det bara utan man verkligen fixar till det där problemet”. När eleven sedan har tröttnat på att dragga dessa detaljmoment, går P1 vidare med att spela låtarna på ett något ytligare plan för att sedan pendla mellan de två arbetsätten.

P1 brukar även använda teknikövningar som ett kontinuerligt sätt att börja lektionerna på. ”brukar ofta börja med det faktiskt, när man har börjat lektion och stämt och... kommit till rätta sådär att okej, fram med metronomen, nu kör vi några övningar här”. (P1). Detta moment kan för P1 bli en kontinuerlig start på lektionen med vissa elever som han upplever har ett

behov att träna upp tekniken. Förutom att han upplever att dessa övningar har en positiv inverkan på elevens koncentration inför resten av lektionen, upplever han även att övningarna ger positiv effekt över tid då de förbättrar elevens teknik. P1: ”om man gör det till ett moment varje vecka så märker man ju över några veckor att det händer grejer”. Han påpekar också att han inte brukar göra någon stor grej av det, utan bara ser till att det sker kontinuerligt.

P2 brukar delge teknikövningar till sina elever, men ser en vinst i att koppla tekniken till låtar och musikaliska exempel som eleven själv har valt, P2: ”dom får ju energi ifrån musiken... alltså istället för att... ”nu håller vi på med teknik"... det går in i spelet så att säga va”. Då teknikövningen har en koppling till musiken upplever P2 att eleven blir mer motiverad och villig att öva ihärdigt. P2: ”dom spelar det tusen gånger... det är ju bättre än att jag ger dom en övning som är som en övning då va”. Då eleven får kraften från musiken menar P2 att teknikövningen sker undermedvetet och kommer som en bonus.

P4 berättar att han med tiden har ändrat förhållningsätt till teknikövningar i undervisningen. I början av sin tid som gitarrlärare på gymnasiet kunde teknikövningar ta upp stor del av lektionsinnehållet. P4: ”jag hade jättemycket övningar som eleverna skulle traggla sig igenom och det skulle betas av... och det ena med det femte”. Detta fick konsekvenser då han märkte hur det i det långa loppet hade en negativ effekt på kreativiteten under gitarrlektionerna, vilket resulterade i att det tråkade ut både eleverna och honom själv. P4: ”jag upptäckte att det dödade ju elevernas kreativitet lika mycket som det dödade min kreativitet”. Han upplever att han efter denna insikt blivit mer medveten om hur elever tar sig an teknikövningar, samt mån om att hitta andra sätt att komma åt tekniken.

5.2.3 Tillvägagångssätt i förebildandet

Pedagogerna upplever alla att gitarrämnet är ett ämne där det ofta finns olika tekniska varianter beroende på hur man som gitarrist vill låta, och denna ingång på ämnet har de med sig när de förebildar. Som ett exempel tar P4 upp fallet när det kommer till att förebilda plektrumteknik, där han anser att det är svårt att säga att en specifik teknik är rätt eller fel. Detta eftersom det finns lika många tekniska varianter på plektrumteknik som det finns utövare. P4: ”det finns ju lika många rätt tekniker som det finns gitarrister”. Då det finns många varianter av tekniska tillvägagångssätt förhåller sig P4 öppen inför för olika speltekniska lösningar i mötet med eleven.

När P1 förebildar teknik är han noga med att poängtera för eleven att saker och ting kan spelas på många olika sätt. Han motiverar därför för eleven varför han själv har valt ett visst tekniskt tillvägagångssätt i det han förebildar. Sedan visar han fler alternativ på hur man

kan utföra det som ska förebildas, men är noga med att argumentera varför han valt att spela det på sitt vis.

Så även om man förebildar och visar... så här gör jag... för att det funkar... funkar bra för mig... eeh... så brukar jag visa ett annat exempel att man kan ju göra så här också men jag tycker detta känns... det känns bättre att göra på detta viset därför att.. och så visar man då vilken anledning det är att man väljer den ena eller andra fingersättningen eller strängväxlingen eller, vad det kan vara. (P1)

Genom att argumentera för eget val av tekniskt tillvägagångssätt, samt visa fler alternativa sätt, vill P1 ge eleven en medvetenhet om valmöjligheter i det speltekniska. Detta hoppas han i förlängningen ska kunna vara till hjälp i elevens egen instudering när eventuella problem av teknisk karaktär uppstår.

Förhoppningsvis om eleverna hamnar i en situation när dom ska öva in nått på egen hand och det är nått som strular så kan dom plocka fram det där, vänta nu... hur... hur kan jag reda ut detta... kan jag ändra detta på nått vis för att... för att göra det lättare, så man har lite verktyg att jobba med där. (P1)

P1 framhåller även hur olika tekniska tillvägagångssätt fungerar för olika elever, och att han som lärare ibland väljer att låta eleven fortsätta göra på sitt egna sätt, om detta fungerar för eleven och låter bra. P1: ”vissa elever kanske har lättare för att göra någonting på ett annat sätt och då... då kan man ju ibland... låta det vara på det viset så länge det funkar... låter det bra så är det bra”. P1 menar att ett speciellt sätt som funkar för eleven till exempel kan ha sin grund i elevens fysiska förutsättningar i förhållande till det som ska spelas, t.ex. längd på fingrar.

Ah sen givetvis... längd på fingrar och så där vad man är kapabel till där för att... ibland kan det se väldigt märkligt ut om man provar själv att spela på det viset och så inser man att... ah okej... det är helt... helt annan... ja... du har en helt annan fysik på nått sätt så att dom fixar det på ett annat sätt. (P1)

P1 menar att han i sitt förebildande beaktar vad eleven är kapabel till rent fysiskt, vilket i stor utsträckning påverkar vilket tekniskt tillvägagångssätt man i slutändan väljer.

Dom gånger P3 förebildar de tekniska alternativ han själv föredrar, är han noga med att förklara för eleven att han kommit fram till dessa genom att själv pröva sig fram genom olika tekniker under sin tid som gitarrist. P3: ”mitt spelsätt är ju ett resultat av... för mig många sätt att pröva... så att jag presenterar ju min idé liksom... men jag försöker vara väldigt tydlig med att... det här är ju bara min bild av det”. Men de gånger P3 tycker att en elev

spelar på ett sätt som inte fungerar så bra, vill han ändå att eleven ska testa att spela på det sättet han själv gör.

Jag vill att du ska prova att göra som jag gör... efter du har gjort det... om du fortfarande då känner att... det här funkar inte... då får du göra på ditt sätt... men du får inte neka mig direkt... för det känns inte fair liksom...(P3)

Genom att eleven åtminstone provar det spelsätt P3 själv hade valt, upplever P3 att eleven har gett honom en ärlig chans att påverka valet av spelsätt i sitt förebildande.

5.2.4 Teknik och det egna uttrycket

Då gitarrämnet är ett konstnärligt ämne kommer P4 in på att fokus inte alltid behöver ligga på det speltekniska. Han menar att tekniska begränsningar kan få mindre fokus när det finns ett starkt uttryck i spelet. P4: ”man kan mycket väl ha ett fantastiskt uttryck men katastrofal teknik”. Vidare anser han att tekniken och uttrycket lever i symbios, där det ena inte behöver utesluta det andra. Då han i sitt förebildande har lyhördhet inför den konstnärliga aspekten av ämnet, ser han de tekniska alternativen han delger eleven som ett sätt att hjälpa eleven att bredda sitt uttryck. P4: ”men man kan hjälpa eleven att få... att bredda sitt uttryck... genom att ge dom alternativ på tekniska lösningar”. P4 berättar således att tekniken för honom bara är en del av allt han jobbar med och inte ett självändamål i sig, utan snarare ett hjälpmedel i uttrycket. P4: ”det handlar ju bara om att man ska få det lättare att uttrycka det man vill uttrycka, och vill man inte säga mer än det man säger... nämen... fine, fair enough... då är det ju där man är liksom”. Då tekniken blir ett hjälpmedel för att uttrycka sig i musiken, menar P4 att man själv väljer hur stort fokus tekniken får, för att kunna uttrycka det man vill uttrycka.

P3 upplever att det ibland kan ta emot att förebilda teknik i ett konstnärligt ämne. Han uttrycker följande: ”eftersom det är konst man pratar om så kan det vara jobbigt att gå in för mycket med pekpinnen och sådär” (P3). Men han förklarar att han ändå väljer att lägga sig i om han upplever att något inte fungerar i elevens teknik, då han upplever att detta kan skapa problem i undervisningssituationen på längre sikt. P3: ”bara på dom här tre åren så har jag ibland upplevt att jag själv fått äta upp saker... att tredje året har det blivit mitt problem... att jag inte tog tag i det här tekniska problemet med eleven i ettan”. P3 upplever därmed att det finns en viss problematik i förebildandet av teknik, när man som lärare inte vill lägga sig i elevens egna uttryck.

5.2.5 Instrumentaltekniska och ergonomiska aspekter

Under intervjun med P4 dök det upp en infallsvinkel på förebildandet i gitarrteknik utifrån ett instrumentaltekniskt perspektiv. Han menar att valet av gitarr, förstärkare, pedaler har stor effekt på det rent speltekniska, och att denna aspekt är en naturlig del av dialogen med eleven när han förebildar. Detta för att utöka sina elevers medvetenhet gällande hur ens spelteknik i kombination med utrustning påverkar hur man som gitarrist låter.

Det är mycket det som... det går ut på för min del... det är att dom ska... vara medvetna om hur dom låter och varför dom låter som dom gör... och det kan vara alltifrån en rent spelteknisk sak till att det är en rent... instrumentalteknisk sak... gitarr, förstärkare, pedaler... och att om man kopplar på en viss pedal med ett visst sound så måste ens spelteknik förändras. (P4)

P4 beskriver således hur det på det musikestetiska programmet där han jobbar finns ett stort utbud av olika gitarmärken av olika karaktär, likaså förstärkare, vilket ger P4 möjligheten att i förebildandet alternera mellan olika kombinationer av gitarr och förstärkare i sin undervisning.

P4 berättar även om hur han i sitt förebildande tar hänsyn till hur gitarrister ofta pendlar mellan sittande och stående position. Då detta ur en ergonomisk och spelteknisk aspekt kan skapa stora problem för gitarrister, väljer han ofta att lyfta fram denna problematik när han förebildar. P4: ”det är ju det här felet... att vi sitter och övar... så just sitter vi ner... och sen kommer vi ut på ett gig... och då ska vi stå upp... hehe... och redan där så har ju hela planen spruckit”. Då stående position påverkar det ergonomiska och speltekniska i olika grad beroende hur långt upp eller ner man väljer att ha gitarren, menar P4 att förebildandet ofta går över i en diskussion om vad som är estetiskt tilltalande för eleven. Om man tycker att det är coolt att ha gitarren långt nere, menar P4 måste man göra ett ställningstagande angående om det ska ske på bekostnad av det speltekniska och i förlängningen det ljudande. Han menar att om det ser coolt ut, så bör det låta coolt också. P4: ”och då får man ju ta den diskussionen... ja men det ser ju mycket coolare ut när gitarren är långt ner... ja... men det låter inte riktigt lika coolt”. För att komma till rätta med problematiken kring stående position, har P4 för vana att ibland låta eleven spela läxan ståendes på lektionen. Han rekommenderar även eleven att stå upp och öva så mycket som möjligt.

5.2.6 Youtube som verktyg i förebildandet

Några av pedagogerna nämner även hur datorn och internet fungerar som ett hjälpmedel i förebildandet. Om det råder tvivel hos läraren kring hur något ska spelas, och i förlängningen förebildas, kan t.ex. webbsidor som youtube vara till hjälp. Där kan man under lektionerna mata fram videoklipp med gitarrister som spelar det specifika eleven önskar lära sig.

Där har vi ju en guldgruva nu med youtube och hela den biten... för att man kan... ehh... det händer ju flera gånger i veckan... man sitter och plankar grejer och försöker hjälpa eleven och så inser man att ja men det är såhär... men jag måste nog se hur dom gör... och när man väl ser hur det görs då... ok... så här är det... det är ju så mycket lättare. (P1)

Då tillgängligheten har ökat skapas möjligheter för läraren att ta sig an nya utmaningar i förebildandet. En av pedagogerna berättar hur han haft hjälp av att kunna se videoklipp på nätet i en undervisningssituation med en elev som vill lära sig banjo, en gitarrtyp som läraren själv inte hade någon erfarenhet av sen tidigare.

Han kom och ville spela banjo... så köpte jag in en banjo så började vi lira så... då satt vi ju tillsammans... men jag kunde ju hjälpa honom med fingersättningar... jag kunde... vi kunde kolla på... på youtube då... nån som spelar banjo... "vad gör han där", då kunde jag ju se... han gör på det här viset... han gör det tricket där o.s.v. då va. (P2)

När P2 i sin undervisning ofta väljer att möta upp eleven i dennes specifika genre, med tillhörande teknik, uppstår det ofta dessa situationer där youtube blir ett användbart verktyg i förebildandet. Många gånger har eleven önskemål om att spela vissa saker utan att kunna uttrycka det specifikt. P2 låter då eleven i fråga plocka fram videoexempel på youtube för att skapa sig en uppfattning av vad eleven menar. P2: "jag vill lära mig att spela snabbt... ah men visst men då är det ju en jäkla tur... vi har ju youtube.../.../eleven kan ju inte... visa det själv vad man göra... men den kan ju ta fram ett exempel". När eleven med hjälp av youtube har visat upp tekniken, kan P2 se och lättare analysera vad som försiggår, och därigenom lättare kunna hjälpa eleven att ta sig an tekniken.

5.2.7 Förebildande i ovana genrer

På gymnasiet träffar pedagogerna en stor variation av elever med olika önskemål om gitarrspel i olika genrer och stilar, detta får som följd att pedagogerna ibland försetts i situationer där de ställs inför att förebilda gitarrtekniker som de själva inte känner sig bekväma i, eller som inte hör till deras respektive specialområden.

P3 upplever att det inte blir samma pondus i förebildandet av tekniker som ligger utanför hans egna specialområden, men han väljer ändå att förebilda dessa moment eftersom han anser att de inte kan uteslutas ur i gitarrkursen. Han har i dessa stunder inga problem med att visa sig sårbar inför eleven. Han uttrycker det följande:

Jag har verkligen inget problem med att säga till eleven att... liksom egentligen ska du inte lyssna på mig här... utan jag kan hellre säga vilka dom ska lyssna på... jag är liksom ingen bluesgitarrist... jag är inte speciellt bra på att bända liksom och... det är inte min grej liksom... och det berättar jag gärna för eleverna.../.../men jag vill ju ändå visa för jag kan ju liksom inte hoppa över bendningar eller vad det nu kan vara bara för att jag inte... känner att det inte är min melodi liksom... och det blir ju liksom lite... och det tror jag dom märker liksom... det blir liksom inte samma pondus i undervisningen. (P3)

P2 och P4 berättar att de i ibland hellre avstår att ta sig an att förebilda vissa tekniker som de inte känner sig bekväma i, de berättar att det på deras gymnasieskolor finns möjligheten att slussa över elever med speciella önskemål till andra gitarrlärare som besitter en viss kompetens som eleven är ute efter. P4 uttrycker följande:

... och jag har en rätt så bedrövlig högerhandsteknik när det gäller fingerplock... och framförallt om det är elever då som vill kolla in... t.ex. flamenco eller den typen av musik... då passar jag faktiskt... och då byter jag elev tillfälligt... med en annan lärare... som är mer byxad att ta det. (P4)

P1 tycker att det känns viktigt att ta sig an utmaningen och närma sig tekniker som känns ovana för honom själv. Då han i sin undervisning ibland stöter på elever som behärskar en specifik teknik bättre än honom själv, tycker han att det känns viktigt att kolla in och träna upp den specifika tekniken eleven har avancerat i för att kunna tillföra eleven något i analysen och diskussion om det speltekniska.

Det är ju bara att sätta sig i skolbänken igen själv.../.../och ibland känns det ju viktigt då att... ah men nu det här måste jag verkligen ta och kolla in för att... för att få grepp om det och kunna på nått sätt tillföra någonting där också... diskutera... diskutera det och analysera det helt enkelt

och... ah där finns ju mycket... ehh... där finns ju... många olika tekniker egentligen som kan kännas lite nya. (P1)

Då P1 väljer att ta sig an utmaningen, tycker han även att detta har en positiv effekt i breddandet av detta egna undervisningsmaterial.

5.2.8 Ett utforskande tillsammans med eleven

Pedagog 1 och 4 berättar att de i vissa stunder upplever att de kan ligga lika nivåmässigt med eleven i en specifik teknik. I dessa stunder kan förebildandet av tekniken eleven är intresserad bli svårt, vilket istället mynnar ut i att de etablerar ett gemensamt utforskande tillsammans med eleven. I dessa situationer närmar sig läraren och eleven den specifika tekniken tillsammans.

Alltså då... då på nått sätt får man ju sitta tillsammans om stöter på problem där man ligger lika liksom... då får man ju... tillsammans sätta sig och diskutera... men hur löser man den här... just det här partiet som kör ihop det för oss liksom... vad är problemet... varför tar vi oss inte förbi det här stadiet i låten... och då brukar man kunna slå sina kloka skallar ihop och komma fram till nånting. (P4)

Då P1 påpekar att det kan vara svårt att mäta sig med elevernas förebilder, blir arbets sättet att utforska tillsammans med eleven användbart. P1: ”det går ju utmärkt att sitta och analysera det och jobba på teknikövningar med elever... men det är ingenting man håller på med själv dagligen så... så kommer man ju aldrig upp i dom hastigheterna som deras förebilder”. Han tycker att det i dessa lägen inte är värre än att man tillsammans med eleven analyser och jobbar på detaljerna i tekniken.

6. Resultatdiskussion

Under denna rubrik sammanfattar jag och diskuterar resultaten i olika kategorier i syfte att ge svar på mina forskningsfrågor. Jag diskuterar resultaten utifrån min egen förståelse kring ämnet, samt utifrån den litteratur och tidigare forskning jag har läst.

6.1 Att genom förebildande utveckla elevens uttryck

Då det i gitarrämnet finns så många olika varianter av tekniker, är det svårt att som lärare presentera en sanning om vad som är rätt eller fel teknik för eleven. Informanterna i denna studie visar en lyhördhet inför den konstnärliga aspekten av ämnet när de förebildar då de ger eleven alternativ på olika tekniker, valet blir då upp till eleven vad som funkar bäst för denne. Om läraren hela tiden lotsar eleven fram till det som anses vara det korrekta sättet, blir resultat av detta att musikens estetiska och konstnärliga dimensioner hamnar i bakgrund till förmån för hantverksmässiga och tekniska aspekter (Nyberg, 2011). En interaktiv och utvärderande undervisning mellan lärare och elev gällande val av teknik, kan ha en stimulerande effekt på eleven då denne får stort utrymme utvärdera det speltekniska i förhållande till sitt egna musicerande. I ett konstnärligt ämne är det svårt för läraren att presentera en sanning, för vad är egentligen rätt och fel när det i slutändan handlar om vad man själv vill uttrycka som musiker? Risken blir att man som lärare ser eleven som ett objekt som ska korrigeras, istället för att i förebildandets stund värna om elevens uttryck, och som P4 uttryckte det, ge eleven möjligheten att bredda sitt uttryck genom att presentera alternativ.

6.2 Alternativa strategier i förebildandet

Som det framgår i resultaten, har gitarrlärare på gymnasiet ofta en stor roll att täcka upp utifrån variationen av genrer med dess tillhörande tekniker som elever vill förkovra sig i. Det kanske är en del av charmen med att undervisa i gitarrämnet, att dessa situationer faktiskt uppstår, men samtidigt ställs krav på läraren att vara flexibel och ta till alternativa strategier för att möta upp elevens önskemål. Om man inte kan förebilda en teknik lika bra som elevens förebilder, kanske man istället får se sig själv som en resurs som kan bidra med ett strukturerat sätt att ta sig an och analysera den rådande tekniken med eleven. I dessa stunder kan internet och sajter som Youtube vara till stöd för läraren i förebildandet.

6.2.1 Youtube som verktyg

Informanterna upplever att tillgängligheten till internet med tillhörande gitarrvideoklipp gör det enklare för dem att se hur saker och ting spelas, vilket i sin tur gynnar dem när de ställs inför att förebilda vissa tekniker för eleven. P3 berättar bl.a. hur han ibland träffar nya elever på gymnasiet som på egen hand har använt internet och virtuella lektioner som verktyg i sitt lärande. Per Holmberg kommer i sin studie fram till att eleven under en virtuell gitarrlektion kan gå miste om många viktiga detaljer i form av feedback, och utredande av oklarheter i tekniken (Holmberg, 2007). Då den fysiska gitarrläraren kan bistå med att reda ut dessa oklarheter, kan virtuella lektioner och videoklipp som inslag i undervisningen bredda lärarens verktygspalette när denne förebildar. Även Holmberg (2007) resonerar kring detta i sin slutsats, ”Det går att se dessa virtuella gitarrlektioner som fungerande komplement till traditionella gitarrlektioner och som ett redskap för gitarristen i dess utveckling.” (s. 26). Om man som gitarrlärare tycker att en gitarrist i ett youtube-klipp förklarar och förebildar en teknik på ett bra och inspirerande sätt, kan man ju använda detta specifika klipp i sin undervisning. Detta kan också vara ett bra sätt att variera lektionsinnehållet på, vilket i sin tur kan ha en stimulerande effekt på eleven. Detta komplement kan ligga rätt i tiden för gitarrläraren då tillgängligheten hela tiden skapar nya möjligheter.

6.2.2 Gemensamt utforskande

Läraren och eleven kan tillsammans utforska en teknik och hjälpa varandra på vägen, bara för att läraren inte kan förebilda behöver man inte utesluta en teknik ifrån undervisningen. Det gemensamma utforskande kan skapa en intressant och stimulerande dynamik i undervisningen, där eleven känner sig delaktig. Utifrån ett fenomenologiskt perspektiv, då läraren och eleven studerar samma fenomen (Kernell, 2002), kan elevens och lärarens olika perspektiv av det som studeras vara berikande för läroprocessen och stimulera undervisningssituationen. Att välja denna undervisningsstrategi kan medföra att man som lärare får mer insyn i hur eleven går tillväga i det egna lärandet. Detta kan vara till stor nytta i valet av tillvägagångssätt då man som lärare kan anpassa sig till elevens inlärningsstil. För läraren skapar denna situation även möjligheter att förkovra sig i nytt material, vilket i sin tur gynnar läraren inför mötet med framtida elever med liknande önskemål.

6.3 Ett bejakande av tekniken, en del av uppdraget

Skolverkets kursplaner är något läraren har att utgå ifrån och förhålla sig till, men den lämnar ändå stort utrymme för lärarens subjektiva tolkning av innehållet. Vidare är det lärarens ansvar att välja strategier för att uppnå målen. Alltså blir det i slutändan läraren själv som bestämmer hur mycket fokus tekniken får i ämnet. Att bejaka elevens tekniska utveckling samt förebilda teknik är en självklar del av uppdraget när man undervisar, men vilka strategier och förhållningsätt väljer man på vägen? Göransson och Wirzén beskriver hur risken med att lägga för stort fokus vid tekniken kan vara att den skapar en stel professionalism, vilket i sin tur leder till ökat avstånd till leken i musiken (Göransson & Wirzén, 2008). Då några av informanterna har erfart detta fenomen, har de istället varsamt försökt hitta alternativa sätt att komma åt tekniken. P2 har valt att linda in den i musikaliska exempel som eleven får energi av. P3 har jobbat fram en retorik kring presentationen av teknikövningar för att motivera eleven. P1 jobbar utifrån detalj och mängdträning i instuderingen med eleven, samt startar lektionen med en kort stunds teknikövning. P4 medvetandegör och jobbar med det speltekniska utifrån det instrumentalkniska. Alltså kan teknikövningen dyka upp i olika skepnader i de olika informanternas undervisning. Således visar studien att man som pedagog utifrån olika bakgrund och erfarenhet, värderar tekniken på olika sätt, vilket bidrar till att man väljer olika strategier och tillvägagångssätt. Det informanterna har gemensamt, är att de alla genom erfarenheter tagit ställningen till vilken plats tekniken får i sin undervisning, vilket tyder på en lyhördhet inför själva musiken. Då just yrkeserfarenhet och rutin kan ligga som viktigt underlag för reflektionsarbetet i dessa frågor, har man oavsett hur länge man har undervisat i ämnet mycket att vinna på att utvärdera och medvetandegöra hur man själv ställer sig till elevens teknik utifrån olika aspekter av ämnet.

6.4 Studiens konsekvenser för den egna lärarrollen

Jag upplever att resultaten av denna studie har gett mig en låda med verktyg och nya infallsvinklar inför framtida möten med gitarrelever. Den har gett mig fler perspektiv på gitarrlärarens tillvaro på estetiska program. Vidare har den satt igång ett reflektionsarbete kring fokuset på tekniken i gitarrundervisningen, samt förhållandet mellan det konstnärliga och det speltekniska ur ett instrumentallärare perspektiv. Utöver detta har studien fått mig att fundera och fascineras över gitarrspel och spelteknik i allmänhet, men också bidragit till ett närmare reflekterande över mig själv som gitarrist. Då min egen teknik har formats av många olika musikaliska utflykter i diverse genrer, har denna studie triggat igång ett intresse kring bakgrunden till att man faktiskt låter som man gör och vad man själv vill uttrycka med sitt instrument.

Att få träffa informanterna och höra dem berätta om sina erfarenheter och arbetsätt har varit mycket intressant, men framförallt inspirerande. Inspirationen har smittat av sig på både min musiker och lärarroll.

6.5 Vidare forskning

Ett intressant perspektiv att forska vidare på hade kunnat vara hur gitarrelever på gymnasiet upplever lärarens strategier i förebildandet. Denna studie hade kunnat innefatta elever med olika genrefokus, och musikalisk bakgrund, och se hur de upplever lärarens arbetsätt. En annan intressant ingång på vidare forskning är även hur eleverna själva resonerar kring teknik, och deras upplevelser och erfarenheter om vilken plats den får i undervisningen.

Referenser

Göransson, K & Wirzén, D. (2008). *Att spela musik*. Göteborg: Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet.

Holmberg, P. (2007). *Virtuellt musikaliskt lärande – Hur en gitarrlektion fungerar över internet*. Malmö: Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet.

Kernell, L.Å. (2002). *Att finna balanser*. Lund: Studentlitteratur AB.

Kvale, S & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Nyberg, J. (2011). *Man kan aldrig kunna allt om musik – det känns verkligen för stort. En pragmatisk studie om gymnasieungdomars begreppsliggörande av kunskap och lärande i musik*. Stockholm: Kungliga Musikhögskolan, Stockholms universitet.

Patel, R. & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket. (1994). *Läroplan för de frivilliga skolformerna. Lpf 94*. Hämtad den 30 november 2012 från:

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1071>

Skolverket. (2000). *Ämne Musik. Kursplaner för instrument/sång nivå 1, 2, 3*.

Hämtad den 30 nov 2012 från:

<http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/gymnasieskola-fore-ht-2011/kursplaner/sok-amen-och-kurser/subjectKursinfo.htm?subjectCode=MU&courseCode=MU1205 - anchor MU1205>

Skolverket. (2011 a). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011. Gy2011*. Hämtad den 30 november 2012 från:

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=2705>

Skolverket. (2011 b). *Ämne Musik*. Kursplaner för instrument eller sång nivå 1, 2, 3. PDF hämtad den 30 nov 2012 från Skolverkets hemsida:

http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/amnes-och-laroplaner/sok-program-och-amnesplaner/subject.htm?subjectCode=MUS&courseCode=MUSINS01S - anchor_MUSINS01S

Studentum AB. (n.d. a). *Estetiska programmet – Musik*. Hämtad den 30 nov 2012 från:

http://www.estetiskaprogrammet.se/Estetiska_programmet_Musik_d981.html

Studentum AB. (n.d. b). *Gymnasieprogram inom Musik, Estetiska programmet (ES)*. Hämtad den 30 nov 2012 från:

<http://www.gymnasium.se/search/estetiska-programmet-es-musik/a92-c583>